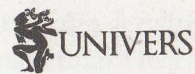

ENSAF HAIDAR,
ANDREA C. HOFFMANN

RAIF BADAWI
Soțul meu,
povestea noastră

Traducere din germană
de
RALUCA SUCIU

Redactor Diana Crupenschi
Corector Irinel Antoniu
Tehnoredactor Constantin Niță
Coperta credit foto © Paris Match / Getty Images / Guliver

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
HAIDAR, ENSAF

Raif Badawi : soțul meu, povestea noastră / Ensaf Haidar,
Andrea C. Hoffmann ; trad. din germană de Raluca Suci.
- București : Univers Publishing House, 2016
ISBN 978-606-771-061-8

I. Hoffman, Andrea C.
II. Suci, Raluca (trad.)
821.411.21-94=135.1

ENSAF HAIDAR, ANDREA C. HOFFMANN
FREIHEIT FÜR RAIF BADAWI, DIE LIEBE MEINES LEBENS

© 2015 Ensaf Haidar, Andrea C. Hoffman
© Editura UNIVERS, 2016, pentru prezenta traducere

EDITURA UNIVERS
www.edituraunivers.ro

ISBN 978-606-771-061-8

O NOUĂ PATRIE

E vreme rea în timp ce stăm în fața primăriei din Sherbrooke, în primăvara anului 2015. Plouă cu găleata, așa cum se întâmplă adesea în noua mea patrie, Canada, atât de diferită în orice privință de fosta mea patrie.

În această zi, acum trei ani, soțul meu Raif Badawi a fost arestat în Jidda. De atunci stă în închisoare. Acum ceva vreme a fost biciuit în fața mării moschei a orașului.

– Libertate pentru Raif, strigă în megafon prietena mea Jane.

Ceilalți participanți la demonstrație îi repetă strigătul. Sunt câteva zeci de tovarăși de drum loiali, care se adună săptămână de săptămână. Ținem ridicate pancarte portocalii cu litere imense, negre, care alcătuiesc numele lui Raif. Scandăm: „*Libérez Raif* – eliberați-l pe Raif!“.

Mai târziu, când ne adunăm într-un restaurant libanez din apropierea primăriei ca să ne încălzim, Jeff vine spre mine. Este chitarist în formația canadiană Your Favourite Enemies. Azi a venit ca să ne susțină în lupta noastră.

Solemn, îmi întinde o geantă cu scrisori.

– Scrisori de la fanii noștri, doamnă Haidar, îmi explică el. Vă încurajează pe dumneavoastră, și pe Raif să rezistați.

– *Merci* – mulțumesc, îi răspund și iau geanta, emoționată. Solidaritatea voastră e importantă pentru noi.

Între timp am învățat, din fericire, suficientă franceză pentru a mă exprima. Mult timp a fost altfel: când, în toamna anului 2013, am ajuns în Quebec, Canada, a trebuit să merg

la școală ca o fetiță și să învăț de la zero să mă înțeleg cu oamenii. Copiii mei, Najwa, Dodi și Miriam, știau, cel puțin, ceva franceză încă din șederea noastră în Liban. Eu însă vorbeam numai araba.

Nu a fost singura schimbare care a fost dificilă pentru mine: de când a trebuit să fugim din Arabia Saudită, totul s-a schimbat în viața mea. A trebuit să învăț mai întâi să preiau, ca femeie singură, întreaga responsabilitate pentru mine și familia mea. Iar cultura nord-americană îmi era străină cu desăvârșire, mâncarea avea un gust și un miros diferite, clima îmi făcea rău și nu știam pe nimeni în țara ale cărei reguli sociale nu le cunoșteam.

Nu vreau să spun că oamenii pe care îi întâlneam în Canada erau neprietenoși sau nesuferiți. Dimpotrivă. M-au primit cu brațele deschise, iar felul lor deschis și lipsit de formalism mi s-a părut simpatic de la bun început. Totuși, îmi era străin.

Am găsit nemăsurat de multă susținere în țara care ne-a acordat azil politic. Azil pentru a fugi de statul în care am fost crescută și educată, unde trăiesc mulți oameni pe care îi iubesc. De statul care îl amenință cu moartea pe soțul meu. Și nu pot spune cât de recunoscătoare sunt: alături de oameni din întreaga lume pot să fac ceva pentru eliberarea soțului meu.

Copii fiind, Najwa, Dodi și Miriam s-au adaptat mai repede decât mine. Eu însă eram pe marginea depresiei la puțin timp după sosirea noastră în țara străină, din cauza situației teribile, lipsite de speranță, a lui Raif.

Dar, în timp ce mă pândea pericolul renunțării, mi-am dat seama ce irosire ar fi însemnat asta. O irosire a libertății, a puterii și a posibilității de creștere. O irosire a tuturor lucrurilor pentru care Raif s-a luptat. O irosire a iubirii pe care o pot trăi cu el.

Numele meu, Ensaf, are în arabă o paletă largă de sensuri, care ajung de la „dreptate“ până la „răbdare“. Am sentimentul că în lupta mea de acum pentru Raif trebuie să folosesc câteva dintre sensurile numelui. *Nomen est omen*, se spune.

Mai demult eram – în comparație cu azi – o persoană răsfățată. Un om fără griji, dar și fără răspundere. Azi am o mare povară pe umeri. Dar această povară m-a făcut să mă implic nesc ca persoană. Și mi-am dat seama cât de puternică pot fi când vreau ceva. Pot să-mi exprim gândurile și să vorbesc în public. Așa ceva mi s-ar fi părut imposibil pe vremea când locuiam la părinții mei, apărată de toți și toate.

Am profitat și personal de demersul meu pentru eliberarea lui Raif. M-a făcut mai puternică. Mai puternică decât aș fi putut visa eu, ca femeie saudită educată tradițional. Aceasta este o bună experiență.

Îi mulțumesc lui Jeff pentru scrisori și îmi pun eșarfa de mătase pe care mi-a adus-o cadou. În viața trecută aș fi purtat-o pe cap, dar azi mi-o înfășor în jurul gâtului.

– Vă sunt foarte recunoscătoare pentru că vă implicați pentru Raif și libertatea opiniei, îl asigur eu.

– Dar aceasta este datoria noastră, doamnă Haidar, îmi răspunde muzicianul zâmbind. Salutați-l pe Raif din partea noastră când vorbiți cu el data viitoare.

Cum se va sfârși lupta noastră nu știu. Ca vrăjită, ascult știrile din țară, ceea ce mă aruncă într-un *roller-coaster* al emoțiilor. Când îmi dau speranță, când mă îndoiesc de ele. O să reușim eu și nenumărații susținători ai cauzei noastre din întreaga lume să-l salvăm pe iubitul meu soț? Sau va trebui să vedem într-o zi, copiii mei și cu mine, cum poliția din Jidda îl omoară în bătaie?

Un lucru este sigur: copiii mei și cu mine vom lupta pentru el până la ultima suflare.

Primul meu telefon mobil era argintiu, cu taste de cauciuc. Când sora mea Hanan mi-a pus telefonul în mână, nici nu ne trecea prin minte că prin el mi se va deschide poarta către lume.

Hanan primise telefonul ca dar de nuntă, dar habar n-avea ce să facă cu el. Unei femei căsătorite, gândea ea, ar trebui să îi ajungă rețeaua fixă. Dar eu, care eram studentă la științele Coranului, puteam, de exemplu, să telefonez acasă în cazul în care șoferul care mă lua zilnic de la facultate n-ar fi apărut cu punctualitate.

Pentru prima dată aveam o legătura autonomă cu lumea în afara casei părințești. Acest lucru era extrem de neobișnuit în țara mea, Arabia Saudită, unde tinerele fete sunt păzite ca bijuteriile coroanei până la căsătorie. Prea multă libertate înseamnă risc. Și, într-adevăr, riscul a devenit o constantă considerabilă în viața mea atât de liniștită până atunci.

Studiasem științele Coranului în ultimii doi ani fără mari ambiții. Să-mi găsesc o slujbă după absolvire nu era prevăzut în plan. Tatăl meu era un om înstărit, iar o viață profesională pentru fetele sau soțiile lui nici nu intra în discuție. Pur și simplu nu aveam nevoie de așa ceva. Tata făcea parte din notabilii orașului meu natal, Jaisan, și câștiga cu afacerea lui de amenajări interioare suficienți bani pentru a susține o gospodărie mare și două familii: împreună cu mama mea avea unsprezece copii, iar cu o soție mai tânără încă patru. Nu se cuvenea ca fiicele și soțiile lui să lucreze în afara casei.

Dar acum că aveam un telefon mobil, sora mea Egbal m-a sfătuit măcar să mă înregistrez la forțele de muncă.

– Dacă le dai numărul tău de mobil, Ensaf, nu știe nimeni din casă când te sună de acolo. Oricum se așteaptă ani buni o ofertă pentru un loc de muncă, din cauza șomajului ridicat. Măcar încearcă să-ți găsești un job.

Egbal era cu doisprezece ani mai mare decât mine – și deja văduvă, ceea ce o obliga să trăiască la noi acasă, sub tutela tatălui meu. Nu-i de mirare că mă împingea discret în direcția independenței financiare.

Singura meserie pe care tatăl meu ne-ar fi permis-o mie și lui Egbal ar fi fost, poate, cea de profesoară într-o școală de predare a Coranului. Educația fetelor, conform valorilor islamice, este considerată o îndeletnicire nobilă și este văzută de familia mea ca singura meserie acceptabilă pentru o femeie. Se și potrivea: copil fiind, mersesem și eu la o astfel de școală, studiam acum științele Coranului, nici nu aș fi fost potrivită pentru o altă meserie. M-am înscris astfel ca profesoară de religie în căutarea unui loc de muncă. Nu-mi imaginam că formularele completate vor avea vreun rezultat. Nici nu îmi doream: nu aveam ambiții sau visuri profesionale. Îmi era suficient să trăiesc fiecare zi fără griji în casa părinților mei.

În după-amiaza în care m-am întors cu Egbal de la forțele de muncă, mi-am aruncat într-un colț *abaya*, haina neagră informă pe care trebuie să o purtăm în afara casei, și mi-am dat jos vălul care acoperea toată fața, *nikab*-ul. Pe sub haina neagră purtam o rochie de vară înflorată, mult mai potrivită pentru temperaturile din sudul Arabiei. Mi-am luat o Cola din frigider și m-am retras în camera mea. La televizor tocmai rula o telenovelă turcească, în timpul căreia am adormit. Când m-am trezit, am văzut că aveam un apel pierdut.

Putea fi numai de la forțele de muncă. Dar femeia de la oficiu îmi spusese că o să mă sune dacă va avea ceva liber. Era categoric mult prea repede pentru mine. Tocmai îmi făcusem